

1.

**MITÄ NETTO-
POSITIIVISUUS
ON JA MIHIN SITÄ
TARVITAAN**

Nettopositiivisuuden perusajatus on perin yksinkertainen: tehdä kokonaisuutena enemmän hyvää kuin pahaa. Toisinaan voidaan tiivistää ja puhua telejätti BT:n tavoin nettohyvästä (net good).

Tämä opas keskittyy nettopositiivisuuteen yritysten strategisena tavoitteena ja muutosprosessina. Myönteistä kokonaisvaikutusta voivat silti tavoitella myös vaikkapa tapahtumat, asuinalueet ja järjestöt – mikseivät valtiot tai yksittäiset ihmisetkin. Nettopositiivisuus soveltuukin tavoitteeksi liki kaikille.

*Nettopositiivisuuden perusajatus
on perin yksinkertainen: tehdä
kokonaisuutena enemmän
hyvää kuin pahaa.*

Nettopositiivisuudessa tähdätään yleensä myönteiseen vaikutukseen yhteiskunnalle tai koko maailmalle. Toisaalta pienyrityksen tavoitteena voi olla oman paikallisyhteisön hyödyttäminen.

Yritys voi lähestyä nettopositiivisuutta joko prosessien tai tuotteiden näkökulmasta. Tavoitella voi siis koko liiketoiminnan muuttamista nettopositiiviseksi tai kehittää yksittäisiä tuotteita, jotka aiheuttavat enemmän hyvää kuin haittoja.

Yritys voi lähteä tavoittelemaan nettopositiivisuutta koko alueellaan ja kaikissa toiminnoissaan. Vaihtoehtoisesti työn voi ainakin alkuun rajata joihinkin maihin, tytäryhtiöihin tai tulosyksiköihin.

Ihannetapauksessa yritys tavoittelee nettopositiivisuutta kaikilla vastuullisuuden osa-alueilla ilmastosta kansantalouteen ja työoloista luonnon monimuotoisuuteen. Vastaavaa kattavuutta on hyvä tavoitella myös koko arvoketjussa asiakkaista alihankkijoihin. Käytäntö toki asettaa omat rajoitteensa, mutta tavoitteiden on hyvä olla korkealla.

Periaatteessa nettovaikutuksen määrittäminen on melko suoraviivaista. Ensin pyritään pienentämään niin sanottua jalanjälkeä – haittoja ihmisille ja ympäristölle – niin paljon kuin mahdollista. Sitten kasvatetaan kädenjälkeä eli vastaavasti hyötyjä ihmisille ja ympäristölle. Tavoitteena on saavuttaa kokonaisuudessaan myönteinen vaikutus (lisää jalan- ja kädenjäljistä myöhemmin tässä luvussa).

*Nettopositiivisuudessa pyritään
pienentämään jalanjälkeä
eli haittoja ja kasvattamaan
kädenjälkeä eli hyötyjä.*

Monelle tutumpi menetelmä on perinteinen kustannus-hyötylaskenta. Siinä punnitaan kustannuksia saavutettavaa tulosta vasten – siis tavallaan lasketaan haittoja ja hyötyjä, jalanjälkeä ja kädenjälkeä.

Käytännössä nettopositiivisuuden määrittäminen on koko lailla haastavampaa. Monien vaikutusten suuruutta ei tiedetä riittävän tarkasti. Vaikutukset eri aloilla eivät yleensä ole yhteismitallisia, eikä niille siksi voida määrittää mielekästä yhteistä mittayksikköä. Parhaimmillaankin laskentaan liittyy epävarmuuksia ja -tarkkuuksia.

Nettopositiivisuutta on silti sekä mahdollista että järkevää tavoitella. Palaamme myöhemmissä luvuissa siihen, miten tämä voidaan tehdä.

NETTOPOSITIIVISUUS JA YHTEISKUNTAVASTUU

Nettopositiivisuus on likeistä sukua yritysten yhteiskuntavastuulle. Se poikkeaa kuitenkin perinteisestä vastuutyöstä usealla olennaisella tavalla – meidän mielestämme parempaan suuntaan.

Ensinnäkin nettopositiivisuus ankkuroi selvän tavoitteen: tehdä kokonaisuutena enemmän hyvää kuin huonoa. Vaikka mittaaminen ei ole aivan helppoa, tavalla tai toisella määrällistettävä tavoite auttaa suuntaamaan ja mitoittamaan päätöksiä.

Toiseksi nettopositiivisuus nostaa riman korkeammalle. Nykymaailmassa ei enää riitä se, että minimoi aiheuttamansa vahingot, vaikkapa luonnonmetsien hävittämisen. Yritykset voivat – ja niiden yhä suuremmassa määrin pitää – ottaa vastuuta myös polttavien ongelmien ratkaisemisesta ja jo tapahtuneiden vahinkojen korjaamisesta.

Kolmanneksi nettopositiivisuus auttaa muistamaan vaikutuksen molemmat puoliskot: haitat ja hyödyt, jalanjäljen ja kädenjäljen. Vaikka haittojen vähentäminen on yhä keskeistä, usein vielä enemmän on tehtävissä kasvattamalla hyötyjä. Harvardin yliopiston professori Gregory Norrisin sanoin hyvän tekemistä ei kannata rajoittaa vain sen takia, ettei pysty välttämään kaikkia aiheuttamia haittoja.⁰¹

Tähän liittyy nettopositiivisuuden neljäs vahvuus, jo nimestä ilmenevä positiivisuus. On helpompi innostaa työntekijöitä, asiakkaita ja sijoittajia tavoittelemaan jotain myönteistä kuin vain vähentämään haitantekoa.

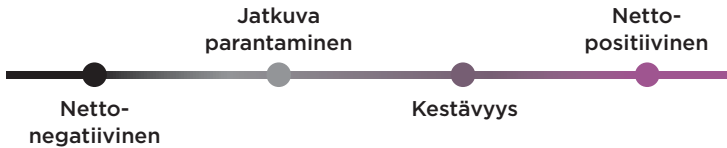
Nettopositiivisuuden voi myös nähdä osana vastuullisuustyön jatkumoa (ks. kuva 1.1). Vastuujan vaatimattomimmassa laidassa on huoleton toiminta, jonka vaikutukset jäävät selvästi pakkasen

puolelle. Siitä seuraava askel on yrityksissä yhä laajalti vallitseva jatkuvan parantamisen lähestymistapa: pyritään viilaamaan vaikutusta hieman parempaan suuntaan sieltä täältä.

Kunnianhimoisempi vaihtoehto on ottaa kiintopisteeksi kestävä kehitys: toiminta, jonka on mahdollista jatkaa myös tulevaisuudessa, siis esimerkiksi turmelematta ekologista perustaa. Vähän toisin muotoiltuna kestävä on toiminta, jossa nettovaikutus on nolla – haittoja ei siis aiheudu kokonaisuutena enempää kuin hyötyjäkään.

Kuten todettu, nettopositiivisuus asettaa riman vielä pykälän korkeammalle. Tavoitteena on uusien vahinkojen välttämisen ohella jo aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen⁰² tai muiden auttaminen vähentämään aiheuttamia haittoja niin, että nettona ylletään plussan puolelle.

Kuva 1.1. Yhteiskuntavastuun jatkumo.⁰³

Vaikka nettopositiivisuuden ja yhteiskuntavastuun kytkökset vaikuttavat selviltä, on hedelmällistä tarkastella käsitteitä myös kokonaan erillisinä. Voidaan ajatella, että nettopositiivisuus ei ole niinkään uusi tapa toteuttaa *vastuullisuutta* kuin pikemminkin uusi tapa harjoittaa *liiketoimintaa*.⁰⁴ Miksi näin, siihen palaamme toisaalla tässä kirjassa.

Nettopositiivisuus muistuttaa jaetun arvon mallia (englanniksi shared value). Harvard Business Schoolin Michael E. Porterin ja Kennedy Schoolin Mark Kramerin kehittämän käsitteen mukaan

yritysten arvonluonnin tulisi perustua aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan. Keskeistä lähestymistavassa on se, että yritykset kehittävät tuotteita polttaviin yhteiskunnallisiin tarpeisiin.⁰⁵ Tästä esimerkkinä toimii vaikkapa edullisten lääkkeiden tuottaminen kehitysmaiden maaseutukylien ihmisille⁰⁶.

Jaetun arvon mallissa kiinnitetään huomiota myös arvoketjun tehokkuuteen ja siihen, että arvoa tuotetaan ketjun kaikille osapuolille. Lisäksi yritykset usein investoivat paikallisyhteisöjen kehitykseen oman toimintaympäristönsä parantamiseksi.⁰⁷

Jaetun arvon lähestymistavassa on monia osa-alueita, jotka ovat tärkeitä myös nettopositiivisuuden kannalta. Näitä ovat esimerkiksi pyrkimys yhteiskunnallisen hyvän tuottamiseen ja huomion kiinnittäminen koko arvoketjuun ja sen tehokkuuteen. Nettopositiivisuus ottaa kuitenkin jaetun arvon mallia kokonaisvaltaisemmin huomioon kestävyuden eri osa-alueet ja pyrkii todentamaan vaikutukset järjestelmällisesti.

Netto-sana käsitteen kärjessä ohjaa ajatukset helposti yrityksen kaikkien vaikutusten kokonaissummaan. Tällöin voi tulla mieleen, että haitat ja hyödyt eri osa-alueilta yksinkertaisesti ynnätään. Jos viivan alle jäisi plussaa, yritys olisi kokonaisuutena nettopositiivinen.

Mielekkäämpää on kuitenkin tarkastella nettopositiivisuutta yrityksen olennaisten osa-alueiden kannalta. Hyötyjä ja haittoja arvioidaan ilmaston ja työllisyyden kaltaisilla osa-alueilla kullakin erikseen. Yritys on nettopositiivinen silloin, kun sen kokonaisvaikutus on plussan puolella jokaisella olennaisella osa-alueella.

Netosta tulee helposti mieleen myös ajatus, että haitallisia vaikutuksia jollakin osa-alueella voitaisiin sovittaa yksinkertaisesti kasvattamalla myönteisiä vaikutuksia. Näin ei kuitenkaan aina ole. Lajin tappamista sukupuuttoon yhtäällä ei voi hyvittää tukemalla suojelun alueen perustamista toisaalla. Mittaamisen haasteisiin ja mahdollisuuksiin paneudumme myöhemmin lisää.

Nettopositiivisuus innostaa ja antaa toivoa⁰⁸

Professori Gregory Norris kysyi joskus elinkaariarvioinnin luennollaan opiskelijoilta, kuinka monen mielestä maailma olisi parempi paikka ilman heitä. Useimpien kädet nousivat.

Opiskelijoita on helppo ymmärtää. Jokainen voi toki omilla valinnoillaan vähentää aiheuttamiaan ympäristöhaittoja, mutta jalanjälkeä ei voi koskaan supistaa nolnaan. Aiheutamme aina ainakin jonkin verran haittoja ympäristölle parhaista ponnisteluistamme huolimatta.

Tämä sinänsä synkkä tosiasia tekee nettopositiivisuudesta juuri niin innostavan. Siinä missä jalanjälkeä ei koskaan voida tiputtaa täysin nolnaan, kädenjälkeä voidaan kasvattaa periaatteessa rajattomasti. Voimme aina yrittää saada aikaan yhä enemmän hyötyjä.

Norrisilla oli opiskelija, joka oli pinnistellyt minimoidakseen ilmastokuormituksensa. Sitten tuli seinä vastaan: hänen ei ollut enää mahdollista leikata päästöjään. Opiskelija kertoi kaverilleen, että oli menettänyt halunsa elää. Hän ei halunnut olla taakka planeetalle.

Silloin nettopositiivisuus antoi opiskelijalle uutta toivoa. Vaikka hän ei enää voinutkaan olennaisesti pienentää omaa hiilijalanjälkeään, hän pystyi edelleen kasvattamaan kädenjälkeään, siis hyötyjä ilmastolle. Se, että hänen aiheuttamansa hyödyt saattoivat olla haittoja suuremmat, antoi hänelle uutta merkitystä.

NETTOPOSITIIVISUUS VAIKUTTAMISEN KEINONA

Nettopositiivisuus havainnollistuu, kun yrityksen vaikutus nähdään aiemmin mainituissa kahdessa muodossa: jalan- ja kädenjälkenä. Tavoitteena on pienentää jalanjälki (haitat) mahdollisimman pieneksi ja kasvattaa kädenjälki (hyödyt) mahdollisimman suureksi. Nettopositiivisella yrityksellä kädenjälki on olennaisilla osa-alueilla kokonaisuutena jalanjälkeä isompi.

Jalanjälkeä on käytetty kuvaamaan ennen kaikkea toiminnan haitallisia ympäristövaikutuksia. Tunnetuimpia esimerkkejä ovat ekologinen jalanjälki ja hiilijalanjälki. Yleisellä tasolla jalanjäljellä voidaan kuitenkin kuvata mitä tahansa haitallisia vaikutuksia.

Kädenjälki on jalanjäljen vastakohta, myönteinen vaikutus. Jos jalanjäljellä mitataan yrityksen ilmastokuormitusta, kädenjälki auttaa vastaavasti hahmottamaan sitä, miten yritys vähentää ilmastokuormitusta koko arvoketjussaan ja yhteiskunnassa. Samoilla aloilla jalan- ja kädenjälkien tulee olla vertailukelpoisia.

Jalanjäljen pienentämiseen pätee usein hupenevien hyötyjen laki. Kun matalalla roikkuvat hedelmät on poimittu, haittojen vähentäminen käy koko ajan vaikeammaksi. Viimeisen kymmenyksen tiristäminen päästöistä voi olla olennaisesti hankalampaa ja kalliimpaa kuin ensimmäisen kymmenyksen leikkaaminen.

Sama laki ei kuitenkaan päde kädenjälkeen. Pikemminkin päinvastoin: hyötyjä voi olla jopa helpompi kasvattaa alun jälkeen. Jos yritys laventaa kädenjälkeään tarjoamalla uuden, asiakkaiden käytössä ympäristöä säästävän tuotteen, hyödyt moninkertaistuvat myynnin lähtiessä kunnolla käyntiin.

Nettopositiivisuus voidaan ymmärtää myös tapana laventaa toiminnan piiriä. Yritys voi ulottaa katseen päätösvallassa olevista

asioista laajempaan vaikuttamiseen.⁹ Yrityksen oman toiminnan kehittämisen ohella tavoitteeksi voi asettaa vaikka muuttaa omaa toimialaa (ks. laatikko yhteiskuntaan vaikuttamisesta).

Yhteiskunnan muuttaminen yhdessä

Yritys voi kasvattaa kädenjälkeään pyrkimällä muuttamaan myös omaa toimialaansa ja yhteiskuntaa laajemminkin. Tähän tarjoutuu monia keinoja.

Ensinnäkin yritys voi osallistua toimialan käytäntöjen ja standardien kehittämiseen. Moni nettopositiivisuuden parissa toimiva yritys jakaa kokemuksia työstä alan verkostoissa, kuten Net Positive Projectissa (www.netpositivoproject.org). Tietokonevalmistaja Dell taas on mukana järjestämässä konferensseja tuotteiden kestävästä pakkaamisesta.¹⁰

Toiseksi yritys voi omalla toiminnallaan näyttää esimerkkiä muille yrityksille ja koko yhteiskunnalle. Kun mattovalmistaja Interface kertoo leikanneensa tuotteiden valmistuksen yksikköpäästöjä yli 90 prosenttia¹¹, se toivottavasti rohkaisee muitakin tekemään enemmän.

Kolmanneksi yritys voi tukea vastuullisuutta edistäviä elinkeinoelämän järjestöjä – ja vastaavasti irtaantua järjestöistä, jotka pikemminkin jarruttavat työtä. Suomessa ilmastotyöhön sitoutuneita yrityksiä yhdistää Climate Leadership Council, ja kansainvälisesti kiertotalouden kärkifirmat ovat mukana Ellen McArthur Foundationin Circular Economy 100 -liittoutumassa. Yhdysvalloissa taas

moni yritys on eronnut päästövähennyksiä vastustavasta ALECista (American Legislative Exchange Council).

Neljänneksi yritys voi myös pyrkiä vaikuttamaan lain-säädäntöön suoraan. Yritys voi esimerkiksi puhua työlain-säädännön kehittämisen puolesta maissa, joissa sellaista ei kunnolla vielä ole.¹²

Laajasti ymmärrettynä yrityskansalaisuuden käsite tarkoittaa samaa, yrityksen vaikutusvallan käyttämistä maailman muuttamiseen. Yrityskansalaisuudella tarkoitetaan sitä, että yritys toimii oman liiketoimintansa ohella aktiivisesti yhteiskunnassa tai toimialansa vastuullisena kehittäjänä¹³.

Näin yritys ei rajoitu vain asioihin, joista se voi päättää enemmän tai vähemmän suoraan – vaikkapa omaan energiankulutukseen tai alihankkijoiden työehtoihin. Suurempi hyöty voi kertyä voimaannuttamalla asiakkaita tekemään vastuullisia valintoja tai rohkaisemalla poliittisia päättäjiä päivittämään pelisääntöjä vastuullisuuteen kannustaviksi.

Forum for the Futuren kestävyysasiantuntija Zoe Le Grand käyttää vertauskuvana mehiläisiä. Mehiläiset hyödyntävät kukkien mettä omaksi edukseen. Samalla ne kuitenkin pölyttävät kasveja, mistä hyötyvät kokonaiset ekosysteemit – ja luonnollisesti me ihmiset.¹⁴

Nettopositiivinen yritys on yhteiskunnalle sitä, mitä mehiläiset ovat ekosysteemille. Yritykset toki haluavat liiketoimintaa ja voittoja, niin kuin markkinataloudessa yleensä. Oman edun tavoittelun ohella ne kuitenkin hyödyttävät koko yhteisöä.

Siitä nettopositiivisuudessakin on pitkälti kyse: yrityksen menestymisestä niin, että se samalla auttaa maailmaa pärjäämään paremmin.

Gregory Norris puolestaan on määritellyt tavoitteeksi menestyä tavoilla, jotka tukevat menestymistä.¹⁵ Siitä nettopositiivisuudessakin on pitkälti kyse: yrityksen menestymisestä niin, että se samalla auttaa maailmaa pärjäämään paremmin.

MONINAINEN KESTÄVYYSKRIISI

Nettopositiivisuuden tavoittelemiseen on kaksi painavaa syytä. Ensinnäkin *maailma* tarvitsee suunnanmuutosta, jotta voimme turvata kaikille säällisen elämän. Toiseksi *yritykset* tarvitsevat työkalua vastuullisuuden viemiseksi seuraavalle tasolle – ja lisäarvon tuottamiseksi liiketoiminnalle.

Aloitetaan maailmasta.

Maailman tilaa voi havainnollistaa tarkastelemalla planeettamme rajoja (planetary boundaries). Kansainvälisen tutkijaryhmän mukaan olemme jo ylittäneet Maan kantokyvyn neljässä yhdeksästä tarkastellusta osa-alueesta: ilmastossa, luonnon monimuotoisuudessa, maankäytön muutoksissa ja ravinnevirroissa. Kipurajaa kolkutellaan myös merten happamoitumisessa.¹⁶

Ilmastomuutosta voidaan perustellusti pitää uhkien kuninkaina. Parhaassakin tapauksessa nykymeno johtaa mittaviin tuhoihin

ihmiskunnan ja ympäristön kannalta. Pahimmassa, epätodennäköisessä mutta silti mahdollisessa, tapauksessa olemme matkalla kohti kurjuuden ja konfliktien runtelemaa tulevaisuutta, jossa osat maailmaa muuttuvat yksinkertaisesti elinkelvottomiksi.¹⁷

Ilmastonmuutoksen haitat ovat moninaisia. Lämpeneminen voimistaa sekä kuivuuskausia että tulvia, pahentaa nälkää, syventää köyhyyttä sekä lisää jopa väkivaltaa. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ulottuvat niin tautien leviämiseen kuin pakolaisvirtoihin.¹⁸

Ilmastokriisin varjoon on jäänyt kuudes sukupuuttoaalto. Ihminen on kiihdyttänyt sukupuuttotahdin arviolta tuhatkertaiseksi luonnolliseen verrattuna.¹⁹ Ympäristöjärjestö WWF arvioi, että luonnoneläinten kannat ovat neljässä vuosikymmenessä puolittuneet.²⁰

Sisiliskon tai kotilon sukupuutto ei välttämättä vaikuta erityisen merkitykselliseltä. Luonnon köyhtyminen voi kuitenkin tulla kalliiksi: yksin hyönteisten tarjoaman pölytyksen arvo maailman maataloudelle on yli 150 miljardia euroa joka vuosi.²¹ Luonnonkudelman hapertuminen vähän kerrallaan voi jossain pisteessä johtaa jopa kokonaisten ekosysteemien romahdukseen.

Monet luonnonvarat ehtyvät kovaa vauhtia. Vesipulasta kärsii jo yli neljä miljardia ihmistä.²² Tehomaataloudelle välttämätön lannoitteiden fosfori voi nykyinen loppua ennen vuosisadan puoliväliä.²³ Tropiikin metsiä menetetään Liettuan pinta-alan verran vuodessa.²⁴

Samalla kun otamme ympäristöstä liikaa kuluttamalla kestäättömiä määriä raaka-aineita ja energiaa, päästämme sinne takaisin liikaa saasteita ja jätteitä. Kehitysmaiden kaupungeista 98 prosenttia ylittää Maailman terveysjärjestön (WHO) määrittämät terveellisen ilman raja-arvot.²⁵ Vesistöihin valuva kemikaalcocktail torjunta-aineista lääkejäämiin herättää huolta sen vaikutuksista ihmisille ja luonnolle. Meillä Suomessa kärkimurheita on Itämeremme rehevöityminen ravinnepäästöjen vuoksi.

PUUTE JA OSATTOMUUS

Paljon tekemistä riittää myös ihmisten hyvinvoinnin parantamisessa. Köyhyysrajan alla – siis vajaalla kahdella dollarilla päivässä tai vähemmällä – elää yhä liki 800 miljoonaa ihmistä.²⁶ Köyhien on vaikea taata itselleen ja läheisilleen säällistä elämää; dollarilla tai parilla päivässä on hankala maksaa lapsille koulupukuja, ostaa lääkkeitä tai hankkia kotiin sähköt.

Monet maailman köyhistä kärsivät myös nälästä. Lähes 800 miljoonaa ihmistä ei saa tarpeeksi ruokaa. Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa nälkä koskee joka neljättä.²⁷

Nälän jäljet ovat karuja ja pitkäkestoisia. Puutteet ravinnossa aiheuttavat liki puolet maailman lapsikuolemista. Jos nälästä selviääkin hengissä, se voi vahingoittaa lapsen pituuskasvua ja aivojen kehitystä.²⁸

Nälkä on ongelma ennen kaikkea köyhissä kehitysmaissa, mutta työttömyys koettelee ihmisiä joka puolella. Virallisesti vailla töitä on maailmassa liki 200 miljoonaa ihmistä²⁹, alityöllistettyjä, nälkätaloudella tai työelämän ulkopuolelle tipahtaneita moninkertainen joukko. Talouskriisistä toipuvassa Kreikassa aikuisista vailla työtä on lähes joka neljäs, nuorista melkein joka toinen.³⁰

Työttömyys ja köyhyys altistavat osattomuudelle ja synnyttävät näköalattomuutta. Yhdistettynä muihin ongelmiin ne voivat olla vaarallinen kipinä. Ei liene sattumaa, että epävakaisissa Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän maissa iso osa nuorista miehistä on vailla työtä.³¹

Helppoa ei ole aina naisillakaan. Monissa maissa sukupuolet eivät ole tasaveroisia lain edessä, vielä useammassa erityisesti naiset altistuvat yleisesti lähisuhdeväkivallalle. Suomessakin täyteen tasa-arvoon on matkaa; naiset ovat yhä selvästi aliedustettuja niin

pörssiyhtiöiden johdossa³², korkeimpien oikeusasteiden tuomaris-
tossa³³ kuin yliopistojen professorikunnassakin³⁴.

Eriarvoisuus ei rajaudu vain sukupuoleen. Suomessakin puolet erilaisiin vähemmistöihin kuuluvista ihmisistä on kokenut vihapuhetta tai häirintää.³⁵ Puhumattakaan kaikista niistä maailman maista, joissa kansalaisten perusoikeuksia polkevat omat valtaapitävät vainoamalla, kiduttamalla ja tappamalla.

Maailman tilasta ei nykyään voi puhua mainitsematta sotia ja pakolaisuutta. Yksin Syyrian sodan jäljiltä on kuollut arviolta liki puoli miljoonaa, haavoittunut liki kaksi miljoonaa ja paennut kodeistaan yli kymmenen miljoonaa ihmistä.³⁶ Jos muita ongelmia ei saada suitsittua, nähdään tulevaisuudessa aseellisia konflikteja ja muuttoliikkeitä todennäköisesti entistä enemmän.

KAASUN KEVENTÄMISEN SIJAAN SUUNNANMUUTOS

Uhkakuvien luettelo on lannistavaa luettavaa. Kaunistelematon taudinkuva auttaa kuitenkin hakemaan oikeat lääkkeet.

Ongelmavyhyti on niin vakava, että enää ei riitä vain jarruttaa sen pahenemista. Kuilun partaalla tarvitaan muutakin kuin vähän kevyempää kaasujalkaa. Tarvitaan suunnanmuutosta.

Juuri siinä nettopositiivisuus voi auttaa. Käsité laventaa huomiota sinänsä välttämättömästä haittojen vähentämisestä hyötyjen tuottamiseen. Meidän pitää kokonaisuutena parantaa maailman tilaa, ei vain hidastaa sen heikkenemistä.

Jos aiemmin tavoitteena on ollut aiheuttaa mahdollisimman vähän vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle, nyt pitää pyrkiä kor-

jaamaan jo aiheutettua tuhoa luonnon kirjolle. Jos ennen on riittänyt saastuttua vesiä mahdollisimman vähän, voi nyt yrittää *parantaa* puhtaan veden saatavuutta. Jos tähän asti on välttänyt syrjintää sukupuolten perusteella, seuraavaksi paikallaan voi olla *kohentaa* tasa-arvoa aloitteellisesti.

Onneksi ongelmista hankalimpiinkin on olemassa ratkaisuja. Monessa suhteessa maailma on jo mennyt parempaan suuntaan.

Köyhyudessa elävien ihmisten määrä ja lapsikuolleisuus ovat laskeneet alle puoleen vuoden 1990 tasoista. Samassa ajassa liki kaksi miljardia ihmistä on päässyt puhtaan veden pariin. Otsonikatoa aiheuttavia päästöjä on vähennetty 98 prosenttia.³⁷ Vuosi 2015 saattoi jäädä historiaan ensimmäisenä kertana, kun maailman ilmastopäästöt laskivat samalla, kun talous kasvoi.³⁸

Nettopositiivisuus auttaa edelleen välttämään maailman polttavien ongelmien pahentamista. Mikä silti olennaisempaa: se auttaa myös *ratkaisemaan* niitä.

Yritykset eivät luonnollisestikaan pelasta maailmaa yksin. Mukaan tarvitaan kaikkia: valtioita, kansainvälisiä järjestöjä, paikallishallintoa, kansalaisia.

Liike-elämän rooli voi silti olla monessa suhteessa ratkaiseva. Yritykset tekevät isoja päätöksiä valitessaan, millaista energiaa ostavat, mistä raaka-aineensa hankkivat tai millaiset työolot henkilöstölleen tarjoavat. Nettopositiivisuus auttaa linjaamaan päätöksiä meidän kaikkien kannalta kestävämpään suuntaan.

Maailman pelastaminen voi kuulostaa idealistiselta haihattelulta. Taloudellekin käy silti huonosti, jos ilmastokriisi riistäytyy kärsistä, yhteiskunnat luhistuvat ja pakolaisvirrat vellovat. Yritykset tarvitsevat vakaita ja vauraita yhteiskuntia, jotta liiketoiminta voi kukoistaa.